

Het onthutsend goede nieuws van Pasen

Rowan Williams, voormalig aartsbisschop van Canterbury, schrijft over de verrassende relevantie van het christelijk geloof. Ook in zijn paaspreken, die nu zijn gebundeld.

Recensie

Tijds die liets

Uit het boekje *Kies het leven*, met elf Paaspreken van Rowan Williams (1950), kun je veel mooie citaten halen. Bijvoorbeeld: 'Jezus staat niet alleen op uit de dood om zijn thuis in de hemel te vinden, maar ook zijn thuis in ons.' Of in een andere paasprek: 'Pasen verkondigt aan individuen en economische systemen en regeringen dat we het leven niet zullen vinden door te weigeren ons eigen waardevolle, beschermde zelf los te laten.'

Williams is een typische kanselredenaar, die volzinnen met een brede wieslag weet te formuleren – en die vaak nog raak zijn ook. Toch is hij geen woordenschatleraar met zalvende praaijes. De verrassende manier waarop hij over Pasen schrijft, is vooral een gevolg van zijn theologische inzet. Williams wil per se twee dingen bij elkaar houden die een ingebakken neiging lijken te hebben zich van elkaar te verwijderen. Dat zijn enerzijds de aandacht voor de menselijke ervaring, anderzijds het christendom dat zich beweegt in de bedding van de geloofsbelijdenissen der eeuwen.

Rowan Williams, van 2002 tot 2012 hoofd van de wereldwijde Anglicaanse Kerk, herbergt beide dimensies in zijn persoonlijkheid. Hij is altijd erg geïnteresseerd geweest in de aard van de hedendaagse

se cultuur, hij is goed op de hoogte van het hedendaagse levensbeschouwelijke debat – en tegelijk was hij zijn leven lang hoogleraar theologie, met een specialisatie in de dogmavorming in de Vroege Kerk. Je zou zeggen: dat zijn twee sporen vèr van elkaar verwijderd – maar het is nu juist zijn agenda om die twee samen te brengen en te houden. Meteen in de inleiding op de elf

Jezus staat niet alleen op uit de dood om zijn thuis in de hemel te vinden, maar ook zijn thuis in ons

paaspreken legt Williams zijn kaarten op tafel. Met Pasen gaat het erom te beseffen dat 'wat we vieren de acties zijn van een levende God, in en door het mens zijn van Jezus van Nazareth zoals het ongeschreven is in de Bijbel en terugkomt in de geloofsbelijdenis'. Dat is een hele mond vol, en welbewust noemt Williams op het eind de geloofsbelijdenis, die hij vervolgens een 'omputtelijke bron' noemt 'voor het begrijpen van de complexiteit van de menselijke ervaring, van politiek

en economie tot de veelvuldig geplaaide geest van mannen en vrouwen'. Hier verbindt hij dus twee 'overziden', met de belofte dat dit veel zal opleveren. Want het zal ertoe leiden dat het verhaal van Jezus 'achteraf toch het verhaal blijft te zijn waarop de hele diversiteit van de menselijke ontdekkings- tocht en reizen samenkomt'.

Hoe doet Williams dit in de praktijk? Hij signaleert bijvoorbeeld dat er in onze tijd een obsessie is met dood en eendigheid. 'Veel van onze hedendaagse cultuur is vol met verontwaardiging over grenzen en het voorbijgaan van de tijd, boosheid over wat we niet kunnen, angst voor of zelfs afschuiving van het ouder worden.' Die onvrede wordt mede gevoeld door een kinderlijk geloof in maakbaarheid: de droom dat we het leven perfect onder controle zullen krijgen.

Verongelikt
Daarnaast signaleert Williams een grote contrast in de samenleving over mogelijke gevaren. Als oplossing eisen we van de overheid alle onveiligheid uit te bannen. Volgens Williams is dit niet zo'n gezonde drang: die leidt tot verongelijkheid en agressie. Het is een 'angstige ontkenning van onze grenzen', die ons ertoe verleidt bij dreiging en bij mislukkingen een 'zondebok' aan te wijzen. We zijn geobsedeerd door eigenbelang, vindt Williams, ten prooi aan de 'egotistische en zelfverlamdende gewoonte van zonde'.

We willen ons leven en ons comfort behouden, maar door de krimp waarmee we dit majagen, glijpt het in en door het mens zijn van Jezus van Nazareth zoals het ongeschreven is in de Bijbel en terugkomt in de geloofsbelijdenis. Dat is een hele mond vol, en welbewust noemt Williams op het eind de geloofsbelijdenis, die hij vervolgens een 'omputtelijke bron' noemt 'voor het begrijpen van de complexiteit van de menselijke ervaring, van politiek

Een Oekraïense meisje in de kathedraal van Kiev, tijdens Pasen vorig jaar. Foto: EPA

kan de moed vinden om niet langer kramptochtig de dood te ontkennen: 'Als we ons leven zo inrichten dat de belofte en het geschenk van God prioriteit krijgen, door in vrouwen en gulheid te leven, zullen we niet achtervolgd en beheerst worden door de angst voor de dood.'

Williams is gevorteld in de klassieke christelijke geloofstraditie, en dat draagt hij met een zekere fierheid uit. Toch komt hij niet met dogmatische verhandelingen op de proppen. Het is eerder zo dat kern-

inzichten uit het christelijk geloof het achtergrondkoraal vormen van zijn toespraken. Als hij wil onvrouwen hoe het evangelie goed nieuws kan zijn, trekt hij de lijnen langs Goede Vrijdag en Pasen. Dat zorgt er ook voor dat hij steeds een stapje verder gaat dan een algemeen soort redelijkheid. Zo constateert hij dat de waardering voor de kerk in Groot-Brittannië is toegenomen. In seculiere kring geeft men hoog op van de sociale kant van de kerk, zoals de hulpverlening aan de zwak-

ken in de samenleving. Allemaal prima, zegt Williams, maar 'we moeten niet vergeten dat waar we uiteindelijk over moeten praten, niet dit is maar God'. Dan gaat het over 'de God die Jezus opgewekt heeft, en, zoals Paulus steeds herhaalt, ons met hem zal opwekken'.

De dimensies die oprispen uit het Paasevangelie zijn dus wijder en dieper dan wat de gemeente acceptabel en waardevol vindt. Hoezeer Williams dus ook aansluit bij de menselijke ervaring, ergens

kantelt de zaak en komt alles op zijn kop te staan. We dreigen terug te vallen in 'de wanhoop van hyperactivisme en ongerichte woede' als we ons niet laten overrompelen door het onthutsend goede nieuws van Pasen, aldus Williams.

De opstanding van Christus wijst uit dat God niet met ons klaar is bij de grens van de dood

Preken voor Pasen – Kies het leven II, Rowan Williams, Berne Media, 17,50 euro. Vorig jaar verscheen *Kies het leven I*, waarin een reeks kerstpreken van Rowan Williams is gebundeld